

ВИКОРИСТАННЯ ІНДЕКСНИХ МЕТОДІВ ЦІНОВОГО АНАЛІЗУ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Н.П. Скригун

Національний університет харчових технологій

З метою вивчення поточної цінової ситуації, а також задля дослідження впливу на неї потенційних державних ініціатив, інфляційних процесів і ряду інших чинників, виникає необхідність у використанні адекватних інструментів цінового аналізу. Перевагою й специфікою індексного методу є можливість узагальнення індивідуальних змін в окремих елементах, виявлення ролі окремих чинників у зміні результативного показника, зручність практичного використання тощо. У міжнародній практиці найчастіше використовуються базисно-зважений індекс цін Ласпейреса й поточно-зважений індекс цін Пааше. Широке застосування цих індексів для цінового аналізу ринку обумовлене їхньою простотою, наочністю, чіткістю інтерпретації, і, головним чином, — зручністю розрахунків.

У зв'язку зі значними розбіжностями між індексами Ласпейреса й Пааше, що викликані відмінностями у їхніх розрахунках (ефект Гершенкрона), окремі вчені вважають їх недостатньо об'єктивними для цінового аналізу й пропонують використовувати альтернативні формули індексів, які могли б дати результати, вільні від впливу ваги різних періодів. Серед запропонованих альтернатив найбільш вживаними є індекси Фішера, Торнквіста, Еджуорта-Маршалла-Боулі.

Для глибокого вивчення цінових процесів на ринку, крім застосування економічних індексів, у деяких випадках використовуються й інші статистичні методи дослідження. З метою виявлення функціональних взаємозв'язків між певними показниками застосовуються елементи кореляційно-регресійного аналізу. Вважаємо, що запорукою всебічного й об'єктивного дослідження цін на продукцію має стати застосування комплексу методів й інструментів аналізу цін з урахуванням міжнародного досвіду.